

حجاب

Ketabton.com

دیرالین: الحاج سلیمه عابد پیمان سویدن

۱۳۹۴

www.masjed.se

تتبع ونگارش :

الحاج امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »
مدیر مرکز مطالعات سنتراتیویکی افغان
و مسؤل مرکز فرهنگی د حق لاره - جرمنی

حجاب

بسم الله الرحمن الرحيم

حجاب

ای زن به تو از فاطمه اینگونه خطاب است پاکیزه ترین زینت زن حفظ حجاب است

تتبع و نكارش :

الحاج امين الدين « سعیدی - سعيد افغانی »
مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و
مسؤل مرکز کلتوری دحق لاره- جرمنی

حجاب :

در رابطه به ستر عورت و حجاب زن و مرد که بحث به نحوی اخلاقی، دینی و در موارد قانونی است ما به سه حالت برمیخوریم: عصفور، حجاب، تبرج.
عصفور کلمه عربی است و به آن پرندۀ زیبای اطلاق میشود که دارای پنجه های سرخ، دهن سرخ و زیبا است و مشابهت این حالت به امکان بدون حجاب بودن روی، دست و پای ها تا بند بجلک زن است. که در مورد اینکه این حالت مجاز است و یا ساختن برآمدگی های زن در نزد شخص نامحرم است. همچنان مسأله عورت و ستر عورت مرد است. ما درین نوشته بیشتر به حجاب تمرکز نموده و درخواهیم یافت که حجاب یک امر شرعی و بر وجوب آن همه علمای اسلام توافق دارند، در حالت صفور بین علمای اسلام اختلاف تا حد مجاز بودن آن دساتیر موجود است و حالت تبرج که به اساس یافته های همه علمای اسلامی حرام قطعی میباشد. تفصیل و مستند در موارد فوق و مسایل مربوطه ذیلأ آرایه خواهد شد.
پروردگار با عظمت ما حجاب را بالای مرد و زن واجب گردانیده و حجاب را یکی از راههای نجات و سعادت بشریت قرار داده است.
حجاب نشانه ایمان و اطاعت از پروردگار، عفت و پاکدامنی است.
حجاب به زنان مقام، منزلت و کرامت اعطا نموده و از دستبرد آنها را حفظ میکند.
حجاب بهترین و مهمترین وسیله برای تقوی و حیاء است. جامعه ای که زنان آن حجاب رعایت نمایند، میتوان گفت که آن جامعه یکی با عزتترین و با کرامتترین جوامع بحساب آمده و پروردگار با عظمت همچو جوامع را از بلاها، فتنه ها و مصیبت ها زمینی و آسمانی محفوظ و مصون نگاه میدارد.

پروردگار با عظمت ما در سوره نور (آیه ۳۰ و ۳۱) چنین میفرماید:

« قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ ، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا...) (سوره نور آیه متبرکه ۳۰ - ۳۱) .»

تعریف حجاب:

« حجاب » در یک تعریف بی نهایت ساده و اسان و به اصطلاح عام فهم : عبارت است از پوشاندن زن، بدنش را از مردانی که محرم وی نیستند .

ولی معنی لغوی « حجاب » در اصطلاحات امروزی زیاتر برای پوشاندن زن مورد استفاده

حجاب

قرار گرفته است.

همچنان برخی از علماء «حجاب» را به معنی پرده و حاجب هم مورد استعمال قرار میدهد. پرده از آن جهت که مفهوم پوشش را میدهد، وقابل تذکر است که پرده وسیله پوشش هم است. ولی نقطه قابل تذکر آن است که برای هر پوشش نمیتوان «حجاب» گفت، بلکه، آن پوشش مفهوم «حجاب» را میرساند که: از طریق پشت پرده واقع شدن صورت گیرد. همچنان پرده بی را که صندوق سینه را از بطن جدا میکند و حاجز میان قلب و شکم را «حجاب حاجز» می نامند.

قابل تذکر است که حجاب، به معنای اصطلاحی و شرعی پوشش اسلامی زنان، دارای دو بُعد ایجابی و سلبی است. بُعد ایجابی آن، وجوب پوشش بدن و بُعد سلبی آن، حرام بودن خودنمایی به نامحرم است، و این دو بُعد باید در کنار یکدیگر قرار داشته باشند تا حجاب کامل اسلامی تحقق یابد. برخی از اوقات طوری واقع میگردد که بُعد اول وجود میداشته باشد، ولی از بُعد دوم خبری نمی باشد، در این صورت گفته میتوانیم که حجاب اسلامی و شرعی تحقق نیافته است.

خواهر و برادر مسلمان!

یکی از غرایز را که خداوند پاک به انسان اعطاء فرموده است، غریزه جنسی بوده که از جمله نیرومندترین وریشه دارترین غریزه در وجود انسان بشمار میرود. که در صورت کنترل آن، میتواند علاوه بر تداوم و استمرار آبرومندانه و خیر نسل بشر، موجبات و امنیت روانی انسانها را فراهم کند.

در قوانین اسلام، برای استفاده درست از این غریزه حیاتی، اصول، ضوابط و قوانین وضع گردیده است که یکی از آنجمله پوشش (حجاب) و وجود حریم بین زن و مرد میباشد. از یاد نباید برد که: دین اسلام دین افراط و تفریط نیست و حق تمام وجود انسان را به نحوی ادای و تنظیم میکند که مراعات در حدود احکام تعیین شده سبب نجات خود انسان و جامعه بشری میشود.

دین اسلام غریزه جنسی انسان را به طریق اشباع میدارد که تعادل و حقوق خود و دیگران در آن بطور عادلانه مراعات شود و خطر تباهی ها گرفته را مانع گردد.

بطور یقین حضور شما بعرض برسایم که: زن در پهلوی سایر تدابیر و عقیده در عقب سنگر مستحکم حجاب، از بسیاری خطرات جسمی و روحی در امان است. هم امنیت اجتماعی بیشتر و بهتری پیدا میکند و هم عفت و شرفش از دستبرد در امان و از حد اقل می ماند.

اگر در يك فامیل حجاب مطابق به ارشادات پروردگار و سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم مراعات گردد، وزن به جز شوهر خویش به کسی دیگر نگاه نامشروع نکند، و تمام توجه خویش را به شوهر خویش معطوف بدارد، به یقین کامل گفته میتوانم که:

عشق و محبت و صمیمیت کامل بین زوجین ازدیاد می یابد. همچنان اگر مرد هم عین همین برخورد را در مقابل خانم خویش مراعات نماید، زندگی فامیلی زن و شوهری، شیرین و در فضای صمیمیت و صفا ادامه خواهد داشت.

نباید فراموش کرد که: مراعات حجاب توسط زن حتی سبب آن می گردد که مقام و منزلت، اهمیت و فضیلت زن در برابر شوهرش بالا رفته و مورد احترام خاص و مزید وی قرار میگیرد.

علماء بدین عقیده اند که یکی از عوامل اساسی وقوع طلاق ها در بین خانواده ها عدم رعایت حجاب است. طوریکه احصایه های مستند نشان میدهد که با ازدیاد برهنگی و بی حجابی در جوامع، سطح طلاق و جدائی زن و مرد در دنیا همواره رو به افزایش است، و حتی بسیاری از خانواده ها نسبت عدم رعایت حجاب متلاشی گردیده اند.

حجاب

خواننده محترم !

توجه شما را به گزارش مختصری در مورد امار طلاق فقط در دو کشور جلب میدارم :
امار طلاق در آمریکا و کانادا تقریباً به ۵۰ درصد رسیده است . یعنی اینکه نیمی از ازدواجهای اول مرد و زن به جدایی منجر می شود.
۷۰ درصد زنان به دلیل ازدواج دوم همسرشان طلاق می گیرند، و این ارقام برای کسانی که سه بار ازدواج داشته اند به ۸۰ درصد می رسد.
۵۰ درصد پدران طلاق برای چند سالی فرزندانشان را نمی بینند، محللین می افزایند که : فرزندان طلاق شامل سه کتکوری اند ، که هر کدام به نوعی خودشان را در جدایی والدین شان مقصر می دانند.

فرزندان فامیل های طلاق داده شده را میتوان به سه دسته گروه تقسیم نمود : خردسالان، نوجوانان و جوانان. طوریکه کودکان ۹ تا ۱۲ ساله دچار افسردگی می شوند و فرزندان که در سنین ۱۳ تا ۱۹ ساله قرار دارند، دست به کارهای ریسکی می زنند و حتی درگیر روابط جنسی می شوند.

بصورت کل ۵۰ درصد زنان و شوهران در آمریکا و کانادا به شکلی از اشکال به یکدیگر دست به خیانت می زنند .

علماء بدین باور و عقیده اند که حجاب مقام و منزلت زن را بالا می برد.
اگر زن بخواد که مقام و منزلت اش در خانواده و بخصوص در نزد شوهر اش بالا رود، باید خود را از دیدگاه شهوانی مردمان نامحرم دور نگاه دارد. از نظر دین مقدس اسلام زن هر اندازه عقیف تر باشد؛ ارزش و احترامش بهتر محفوظ می ماند.
یکی از فلسفه ها و حکمت های حجاب در اسلام اینست که به مقام والای زن باید احترام گذاشته شود و او از دید حیوانی و شهوانی نامحرم محفوظ بماند .

و یا به مفهوم دیگر حکمت و فلسفه حجاب اینست که ، انواع التذاذ های جنسی، بصری ، ولمسی و غیره صرف و صرف در محیط خانواده و ازدواج مشروع و قانونی صورت گیرد.
بسیاری از دانشمندان اسلام بدین عقیده و باور اند که اگر تمتعات جنسی از محیط خانواده به اجتماع سرایت کند، جامعه را فاسد و حتی کار و فعالیت اجتماع را ضعیف خواهد ساخت.

خواننده محترم!

نباید اشتباه و سوء تفاهم صورت گیرد. دین اسلام دین اجتماعی است و هدف دین مقدس اسلام حبس و زندانی ساختن زن در چاردیوار خانه نیست. دین اسلام تحت نام حجاب، نمی خواهد زن را در خانه محبوس و زندانی سازد، و آنان را از فعالیتهای کلتوری و فرهنگی، اجتماعی ، و اقتصادی محروم نماید. با تأسف فهم بعضی اشخاص حتی بعضی از مسلمانان است که از حجاب استفاده سوء مینمایند. به عبارۀ دیگر این فهم غیر دقیق از دساتیر اسلامی است که در رعایت دقیق دساتیر اسلامی دقت لازم بخرج نمی دهند.

تاریخچه حجاب:

«دین مقدس اسلام معتقد است که شرافت و کرامت زن زمانی بهتر تأمین، محفوظ و بر آورده میگردد که بین او و مرد، حدود و حریم شرعی وجود داشته باشد.»

آدم و حوا:

اگر تاریخ بشریت را مورد تاریخچه حجاب مطالعه، تحلیل و ارزیابی همه جانبه قرار دهیم، بو ضاحت تام در خواهیم یافت که: حجاب نه تنها در دین مقدس اسلام بلکه در سایر ادیان ابراهیمی، وجود داشته و این بدین معنی است که حجاب و عفاف، يك امر فطری بشری بوده و در همه ادوار

حجاب

بشریت وجود داشته است. از آن جمله اگر ما به داستان ابوالبشر آدم و حوا توجه نمایم بر فطری بودن حجاب بطور واضح و آشکارا پی خواهیم برد.

(در سفر پیدایش باب ، 3 آیات 6،8 و 20 ، 21 تورات) آمده است :
(و چون حوا دید که آن درخت برای خوراك مفید است و به نظر، خوش نما و درختی دلپذیر و دانش افزا، است پس، از میوه‌هایش گرفته آنرا خورد و به شوهر خود نیز داد و او هم خورد ، آنگاه چشمان هر دوی ایشان باز شد و فهمیدند که لوچ و عریان اند ، پس برگ های انجیر را به هم دوخته، ستر ها برای خویش ساختند ...)
و در ادامه می آید : (و آدم ، زن خود را حوا مسما ساخت، زیرا که او مادر جمیع زندگان است ، و خداوند رخت ها (لباس) برای آدم و زنش از پوست ساخت (مهیا کرد) و ایشان را پوشانید).

از این روایت توراتی طوری معلوم میشود که آدم و حوا در بدو لباسی نداشتند و بعد از خوردن شجره ممنوعه چشمان شان باز شد و فهمیدند که لوچ و عریان هستند بلا فاصله با برگ درختان خود را پوشانیدند و بعداً خداوند پاك لباسی به ایشان ارزانی فرمود.
همچنان تقریباً داستان مشابه در مورد آدم و حوا در (سوره اعراف آیه 22) بشرح ذیل بیان گردیده است : « فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سوء تهما و طفقا یخسفان علیهما من ورق الجنة » (زمانیکه آدم و حوا از درخت ممنوعه خوردند ، پوشش خود را از دست داده (عورتشان نمایان گردید) و به سرعت، با برگ درختان جنسی خود را پوشانیدند.
(از فحوی آیه متبرکه معلوم میشود که آدم و حوا قبل از خوردن میوه از درخت ممنوعه داری لباس بودند، ولی با خوردن از آن میوه ممنوعه که با اغوی شیطان بعمل آمد لباس خود را از دست دادند. که بلا فاصله به پوشاندن خود اقدام نمودند. به هر حال مطابق هر دو روایت)
روایات قرآنی و روایت توراتی (طوری معلوم میشود که : احساس شرم از لوچی و برهنه گی، حتی بدون حضور ناظر بیگانه ، و سرعت پوشیدن خود بوسیله برگ ها) ولو بطور موقت هم بود.
همه و همه بیانگر فطری بودن پوشش و حجاب در انسان است.

خواننده محترم!

ذکر این داستان در قرآن و تورات این مسأله را به اثبات میرساند که لباس پوشش و حجاب ، به تدریج و بر اثر تمدن ها بوجود نیامده است، طوریکه برخی از محققین فکر میکنند بلکه انسانها از لحاظ فطری جسمی به لباس گرایش و علاقه داشته اند.
بنأ هر گاه انسان بر اساس فطرت خویش حرکت نماید و اعمال و آداب خود را بر بنیاد آن بنیاد نماید بدون شك از سلامتی روحی بیشتر و اطمینان و آرامش افزونتری برخوردار گشته و در راه تکامل انسانی ، موفقیت های بیشتری نصیبش میگردد.
حجاب امری است فطری که در نهاد و سرشت انسان نهفته است ، حجاب سنگری است که در پناه آن ، انسانیت انسان و ارزشهای عرفی و مذهبی او محترم و محفوظ می ماند. و این مثال در مورد زن صدق قطعی نموده زیرا خالق او را موجود زیبا ، جاذب و جذاب جنس مخالف قرار داده است .

از طرف دیگر حتی در حیوانات، حیوان نر بطور غریزی از جفت خود مراقبت کرده و بیگانه و اجنبی را از دسترسی به او باز میدارد که این غریزه در انسان ها بنام (غیرت و شهامت) و در بین افغانها بنام (ننگ و غیرت افغانی) که از ناموس خویش بعمل می آورند، یاد میگردد.

حجاب در دین یهودیت :

مؤرخین از جمله ویل دورانت نویسنده کتاب (تاریخ تمدن جلد 12 صفحه 62) مینویسد:

حجاب

« در طول قرون وسطی، یهودیان همچنان زنان خویش را با البسه فاخر ملبس می نمودند، و به آنها اجازه نمی دادند که با سر لوچ به میان مردم حضور یابند. نه پوشاندن موی سر، و بر آمدن در محضر عام در بی ستی و یابی لباس و برهنه و یا هم صحبتی زنان با مردان در معابر عام و یا صحبت زن به طوری که همسایه اش آنرا شنیده بتواند این از جمله گناهان کبیره به حساب می آمد و شوهر حق داشت که در وقوع همچو حالت، زن خویش را بدون پرداخت مبلغ کتوبا (مهریه) طلاق دهد.

یکی از تعلیمی شرعی در دین یهودیت اینست که مرد یهودی نباید در حضور زنان که موی سرش لوچ باشد، دست به دعا به درگاه الهی بلند نماید. « (مأخذ: تاریخ تمدن، ویل دورانت جلد ۱۲ صفحه ۳۰).

در یهودیت محل عبادت زنان از مردان در کنیسه جدا بوده و زنان صرف حق داشتند از پشت پرده بیانات خویش را برای مردم بشنوند که این عمل بیانگر یکی از علایم شدید و سخت گیرانه حجاب نزد یهودیان و دین یهودیت است.

« زندگی جنسی در یهودیت با در نظر داشت اینکه تعدد زوجات در بین شان مروج بود، منزله از خطا بود، دختران جوانان باستر و حجاب بودند و از آنجائیکه زود به ازدواج می پرداختند، اندازه فحشا و سایر انحرافات اخلاقی در بین شان کم بود. در « تلمود » اصلی ترین کتاب فقهی که به گفته ویل دورانت، اساس تعلیم و تربیت یهودیت را تشکیل میدهد بر واجب بودن، پوشاندن سر از اشخاص نامحرم، لزوم سکوت زن و عدم صحبت به او از بلند و پرهیز از هر گونه آرایش و ظاهر شدن در بین مردان نامحرم، منع زنان از نگاه به مردان بیگانه تاکید صورت گرفته است.

همچنان در تعلیمات دینی با صراحت تام به مرد ها گفته شده است که نباید به زنان بیگانه نظر انداخت.

حجاب در دین مسیحیت:

دین مسیح در رابطه به حجاب همه قوانینی را که توسط دین و شرعیت یهودی مورد اجرا قرار میگرفت، نه تنها ملغی نکرد؛ بلکه با صحه گذاشتن بر آن در زیادت از موارد قدم فراتر نهاد و موضع و سخت گیرانه تری را در مورد حجاب زنان اتخاذ کرد.

در شریعت یهود تشکیل خانواده و ازدواج امری مقدس محسوب میشود، و طبق نوشته ویل دورانت (تاریخ تمدن جلد ۱ صفحه ۴۳۹) ازدواج در سن بیست سالگی اجباری بود اما از دیدگاه مسیحیت قرون اولیه، تجرد، مقدس شمرده می شد. بنابراین مسیحیت، برای از بین بردن زمینه هرگونه تحریک و تهییج، زنان را به صورت شدیدتری به مراعات کردن کامل حجاب و ممانعت از تزئین و آرایش دعوت نموده اند.

در انجیل در توصیه به زنان پیر و سالخورده آمده است:

« زنان پیر باید در سیرت متقی باشند از غیبت باید پرهیز نمایند. شراب نه نوشند، زنان پیر و سالخورده باید معلمین تعلیمات نیکو ببار آیند تا زنان جوان از آنان بیاموزند و در نهایت آنان شوهر دوست و فرزند دوست ببار آیند. زنان عاقل باشند، خانه نشین باشند، نیکو کار و مطیع شوهران شان باشند، و خدا ناخواسته در مخالفت با کلام خدا عمل نه نمایند. » (مراجعه شود به انجیل دست داشته مسیحیان، رساله پولیس به تیمونائوس، باب دوم فقره ۹ - ۱۵).

همچنان در « عهد جدید » انجیل دست داشته مسیحیان بر لزوم ستر موی بخصوص در مراسم عبادت، عدم سروصدا زنان در کلیسا باوقار بودن و امین بودن زنان و ممانعت از نگاه ناپاک با بیگانگان چنین توصیه بعمل آمده است:

« کسانی که به زن بیگانه به نظر شهونی نظر اندازد، این بدان معنی است که، همان دم در دل خود با او زنا کرده است. پس اگر چشم راست به آن طرف دیده باشد آنرا با ید کور نمائید.

حجاب

چرا که همین عضو بدن تو را به تباهی کشانیده است ، قبل از اینکه این تباهی به سایر اعضای بدنت سرایت نماید و در نهایت امر تو را به جهنم بیاندازد . تو باید آنرا قطع نمایی. و حکم انجیل در ارتکاب گناه توسط سایر اعضای بدن نیز به همین منوال است .» (برای معلومات مزید مراجعه شود : انجیل متی ، باب اول ، فقره ۲۸ - ۳۰ و باب هجدهم ، فقره ۸ - ۱۰).
حضرت عیسی فرموده است:

« از نگاه کردن به زنان بپرهیزید ؛ زیرا این عمل شهوت را در قلب می رویاند و همین عمل ، برای ایجاد فتنه در شخص نگاه کننده کافی است .»
نویسنده شهیر داکتر حکیم الهی در کتاب خویش « زن و آزادی » در باره عقاید « کلمنت » و « تر تولیان » (دو مرجع مسیحیت و دو اسقف بزرگ) که در باره حجاب زنان ایراد نموده اند ، مینویسد :

« زن باید کاملاً در حجاب پوشیده باشد ، ولو که در خانه خود دهم باشد. زیرا فقط لباسی که او را می پوشاند ، و همین لباس است که می تواند از متوجه شدن و توجه به ایشان جلوگیری بعمل آرد.

زن نباید خود را برهنه کند تا دیگران به او نظر اندازند و او بدین ترتیب وادار به گناه گردد. برای زن عیسوی ، در نزد خداوند پسندیده نیست که نزد اجانب و غیر محارم خود را ارسته به زیورات نماید و حتی ضرور نیست که زیبایی طبیعی خود را به دیگران عریان نماید زیرا برای بینندگان خطر ناک است » (برای معلومات مزید مراجعه شود : کتاب زن و آزادی نوشته حکیم الهی صفحه ۵۳).

جرجی زیدان عالم مسیحی مینویسد : « اگر هدف از حجاب ، پوشاندن تن و بدن است ، این وضع ، قبل از اسلام و حتی پیش از ظهور دین مسیح ، در بین انسانها ، معمول بوده است و آثار آن هنوز در خود اروپا باقی است ».

حجاب در دین مقدس اسلام:

حکمت، فلسفه و جوهر حجاب در دین مقدس اسلام بدین معنی و مفهوم نیست که وضع حکم حجاب از جانب شرع اسلام ، امر خیر است و یا امر شر و یا اینکه زن به کدام لباس در اجتماع در بین مردم و جامعه ، ظاهر گردد، آیا ستر داشته باشد و یا بی ستر باشد !
هدف اساسی در ستر و یا حجاب اسلامی اینست که آیا مرد حق دارد از زیبایی ها و تمتعات زن مفت و مجانی و یا هر وقت و یا هر لحظه که دلش بخواهد ، استفاده ببرد و یا خیر؟
جواب دین مقدس اسلام که به روح و جوهر مسائل نظر می اندازد، در این مورد صریح و آشکار بوده و میفرماید ، نه خیر ! مرد فقط و فقط در محیط خانواده و آنهم در قانون ازدواج و بادر نظر داشت يك سلسله تعهدات سنگین می تواند از زنان به حیث همسران قانونی خویش استفاده و متقابلاً تمتع شرعی کنند.

دین اسلام استفاده و کامجویی از زنان را در محیط اجتماع و عامه بطور قطع ممنوع اعلام داشته است، این تمتع و لذت متقابل را در چوکات عالی، انسانی و احترام به کرامت انسانی و عفت به زنان و مردان هدایت نموده است و درین سلسله تلاش همه جانبه به خرچ داده شده تا زمینه را برای لذت خارج از کانون خانوادگی و انسانی که صرف و صرف بر بخش فزیک لذت مختصر میشود، مهار سازد.

حجاب زن در دین مقدس اسلام در يك کلمه حق الله است: حجاب زن در فهم قران مربوط بخود زن نیست، که زن بگوید : من از حق خود تیر میشوم . حجاب زن مربوط به شوهرش هم نیست که وی تصمیم بگیرد که من هم از حق خود می گذرم و زنم میتواند بی حجاب باشد. حجاب زن مربوط به تصمیم فامیل (پدر و مادر و یا ولی اش) هم نیست که آنان بگویند، فرزندانم، مراضی هستیم که حجاب را مراعات نکنی.

حجاب

حجاب زن در يك كلمه فقط فقط حق الهی است که مطابق به حکم قرآن باید جداً مراعات شود. حرمت زن ، حیثیت و حرمت زن به عنوان حق الله مطرح است .

قرآن و حکم حجاب:

حکم حجاب در سال پنجم هجرت بالای مسلمانان بر اساس این آیه متبرکه فرض گردید.
«قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ ، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ » (سوره نور آیه متبرکه ۳۰ - ۳۱)

(ای پیغمبر !

) (به مردان مؤمن بگو:) آنان موظفند که از نگاه به عورت و زینت نا محرمان (چشمان خود را فروگیرند ، و عورت های خویش را) با پوشاندن و دوری از پیوند نامشروع (مصون دارند ، این برای ایشان زیبنده تر و محرمانه تر است .

بیگمان خداوند از آنچه از انجام می دهند آگاه است (و سزاوار جزای رفتارشان می دهد) . و به زنان مؤمنه بگو : چشمان خود را (از نامحرمان) فروگیرند (و چشم چرانی نکنند) و عورت های خویش را) با پوشاندن و دوری از رابطه نامشروع (مصون دارند و زینت خویش را) همچون سر ، سینه ، بازو ، ساعد ، گردن ، خلخال ، گردنبند ، بازوبند (نمایان نسازند ، مگر آن مقدار (از جمال خلقت ، همچون چهره و پنجه دستها) و آن چیز ها (از زینت آلات ، همچون لباس و انگشتری و سرمه و خضاب) که (طبیعتاً) پیدا می گردد . و چادر و دستمال سرخویش بر یخن ها و یا و گریبانهایشان اویزان کنند (تا گردن و سینه و اندامهایی که احتمالاً از لابلای چاک پیراهن نمایان می شود در معرض دید مردم قرار نگیرد) و زینت (اندام یا بازو) خود را نمودار نسازند ، مگر برای شوهرانشان ... و پاپای های خود را (به هنگام راه رفتن به زمین) نزنند تا زینتی که پنهانش می دارند (جلب توجه کند و صدای خلخال پا هاشان بگوش مردم برسد و) دانسته شود .

ای مؤمنان ! همگی بسوی الله بر گردید (و از مخالفت های که در برابر فرمان خدا داشته اید توبه کنید) تا رستگار شوید .

اگر به مفهوم آیات متبرکه نظر به اندازیم در حکم الله اولین هدایت در مراعات کردن حجاب به مرد ها شده است : و پروردگار با عظمت ما به مرد سه دستور داده است :

- ۱- حفاظت چشم ها از نگاه ها: **يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ**
  - ۲- حفظ عفت و شرمگاه: **وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ**
  - ۳- توبه و رجوع : **وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ**
- « و فلسفه اول دو دستور را چنین بیان کرده است « ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ » این برایشان پاکیزه تر است و به آنان هم هشدار می دهد که بداند ، همانا خداوند به آنچه که آنان انجام می دهند کاملاً آگاه و مطلع است تا اینکه اگر کسی به فلسفه هدف این دستور پی نبرد و از آن باز نیامد تهدید و هشدار بعدی او را باز دارد .

همچنان در این آیات متبرکه برای زنان شش دستور داده شده است:

- ۱- حفاظت نگاه و چشم ها « **يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ** » (شیخ صابونی در روائع البیان جلد دو صفحه ۱۴۸) می نویسد: « نگاه کردن مقدمه واقع شدن در فجور و ... است . »
- ۲- حفظ عفت و شرمگاه : « **وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ** . »
- ۳- ظاهر نکردن زینت و آرایش « **وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا** »
- ۴- پوشیدن چادر و حجاب

حجاب

۵- نه کوبیدن پا ها .

۶- توبه و رجوع و این همه دستورات برای تأمین يك هدف عالی انسانی پیشبینی شده است که آن فلاح و رستگاری فامیل و خانواده است هم در دنیا و هم در آخرت .
مفسران بدین عقیده اند که: این کثرت اوامر و تنوع آنان به زنان در آیات متبرکه ، بیانگر نفوذ پذیری شیطان در آنها و گمراه کردن مردن از طریق آنان می باشد. بنابراین این باید زنان و مردان مؤمن پیش از پیش مواظب باشند.

از جمله دلایل سنت نبوی برای وجوب پوشاندن زن سر و صورتش را از غیر محارمش، حدیث روایت شده حضرت بی بی عایشه رضي الله عنها است که میفرماید : «كان الרכبان یمرن بنا ونحن مع رسول الله صلي الله عليه وسلم محرمات، فإذا حاذوا بنا سدلنا إحدانا جلبابها من رأسها على وجهها، فإذا جاؤنا كشفناه». احمد، ابوداود، ابن ماجه.

«کاروانیان از کنار ما عبور می کردند و ما همراه رسول الله صلي الله عليه وسلم در احرام بودیم؛ هرگاه آنان به مقابل ما می رسیدند؛ هر يك از ما نقابش را از بالای سر به روی صورت می انداخت، و هر وقت که از مقابل ما می گذشتند و دور می شدند، ما نقاب خود را باز می کردیم».

علت منع مردان و زنان از نگاه ناروا چیست؟

مفسران در توضیح مفهوم متذکره فرموده اند: نگاه کردن بزرگترین خائن روانی است که روان انسان را می ازارد چون وقتی ببیند محبت طرف مقابل در دل او جای می گیرد و همیشه در فکر و خیال او به سر می برد، لذت طاعت و عبادت را نمی بیند، در صدد و فکر رسیدن به مطلوب خود خواهد بود، که در این مورد تمام مرزها را رعایت نه نموده ، و آنرا بر هم میزند .
قرآن عظیم الشان با زیبای خاصی چنین میفرماید : « بگو به مردن مسلمان که چشم های خود را فرو پوشند و عورت (شرمگاه) های خود را از نگاه دارند و این برایشان بهتر است . پروردگار خبر دار تر است با آنچه می کنند».

و بگو زنان مسلمان را پوشیده نگاه دارند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکار نه کنند آرایش و زینت خود را مگر ، جز آن مقداریکه ظاهر است . و فرو گذارند چادر های خود را بر سینه های خود افکنند و زینت های خود را آشکار نسازند . « مگر برای شوهران خود؛ برای پدران خود ، برای خسر خویش ، پسران خود ، پسران همسرشان ، برادران شان ؛ پسر برادران شان پسر خواهرانشان ، زنان هم کیش شان ، کنیزان شان و مردان سفیهی که تمایل به زنان ندارند و کودکاتی که از امور جنسی بی خبر اند و پاهای خود را بر زمین نکوبند تا زینت های پنهان شان آشکار شود و همگی به سوی خداوند توبه کنید و مؤمنان باشید که موفق و راستگار گردید . ».

همچنان در سوره (احزاب آیه متبرکه ۵۹) بر پوشیدگی کامل اندام و در (سوره احزاب آیه متبرکه ۳۲) نیک و شایسته ، با وقار و بدور از تحریک سخن گفتن و دوری از آرایش های جاهلیت توصیه و سخن بعمل آمده است .

در سنن ابوداود (جلد ۲ صفحه ۳۸۳) پوشیدن لباس نازک نزد نامحرم، آرایش و استعمال عطر در خارج خانه اختلاط فساد آمیز زن و مرد ، دست دادن و مصافحه با نامحرم ، تشابه به جنس مخالف و غیره منع گردیده است.

ممانعت از نگاه خیره کننده یعنی چه ؟

حکم و هدایت قرآن عظیم الشان به مسلمانان اینست که : « قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم ... » منظور از (غض بصر) در آیه متبرکه که اینست که : (از نگاه خیره کننده به زن باید جلوگیری بعمل آید ».

غض و غمض دو کلمه است که در باره چشم به کار می رود . **غمض** به معنی بر هم گذاردن پلکهاست که با کلمه عین همراه می شود .

حجاب

غمض عین کن، کنایه از صرف نظر کردن است. ولی در مورد کلمه « غض » می گویند :
غض بصر یا غض نظر به معنی کم کردن نگاه است که منظور پر هیز از تند نگاه کردن است
یعنی اینکه خیره نشود و به اصطلاح علمای اصول نظرشان آلی باشد نه استقلالی .

علما نظر را به دو نوع تقسیم نموده اند :

۱- نگاه آلی یا معمولی : (نگاه بدون اراده) عبارت از نگاه است که انسان بطور معمول و یا در وقت صحبت کردن به زن نگاه میکند .

پیغمبر اسلام فرموده است که به نگاه اول نباید نگاه دوم پیوست گردد . همچنان نباید فرموش کرد که در دین مقدس اسلام نیت در هر عمل شرط میباشد «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ»

۲- نگاه استقلالی : عبارت از نگاه است که انسان به مو ، لباس و طرز آرایش زن نگاه کند که منظور و هدف ممانعت قرآن عظیم الشان از همین « نگاه استقلالی » است .

در حدیث متبر که آمده است : پیامبر صلی الله علیه وسلم به حضرت علی گفته است : « یا علی لا تتبع النظرة النظرة ، فإن لك الأولى وليست لك الآخرة »

و راه دیگر از جلوگیری از چشم چرانی چشم گرداندن از زن نامحرم از همان اول است، در روایتی از حضرت جریر رضی الله عنه روایت است که میفرماید : « سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَظَرِ الْفَجَاءِ فَقَالَ : « اصْرِفْ بَصْرَكَ » (روایت مسلم) . (از رسول الله صلی الله علیه وسلم در

مورد نگریستن ناگهانی پرسش نمودم، فرمود: «چشمت را بگردان».

همچنین در حدیث صحیح آمده است که پیامبر صلی الله علیه و سلم به حضرت علی رضی الله عنه فرمودند: « یا علی، لا تتبع النظرة النظرة، فإن لك الأولى وليس لك الآخرة » ، یعنی: «ای علی!

نگاه دوم، نگاه اول را دنبال نکند زیرا نگاه اول از تو بخشوده است اما نگاه دوم چنین نیست».

دین اسلام بر خلاف دوران جاهلیت به پیروان خود هدایت فرموده است : « **ويحفظوا فروجهم** »

و جوب ستر عورت و خود داری از زنا را امر نمود چون در دوران جاهلیت ستر عورت در میان جاهلیت معمول نبود . دین اسلام به صراحت گفت که « ذلك اذكى لهم » این حفظ برایشان بهتر است از اینکه عورت خویش را به نزد مردم نمایان سازند .

حجاب و پوشش برای زن مظهر جمال است ، گرچه نحوه پوشش مردان واجب نیست ؛ ولی در عمل می بینیم که امروز در جامعه مردان پوشش و حجابی کاملتری نسبت به زنان مرعات مینمایند

قرآن عظیم الشان در سوره نور میفرماید : « **ولا يبدين زينتهن الا ما ظهر منها** » باید زنان زیور خود را اعم از آرایش و زیور آلات آشکار نسازند مگر زینت هایی که آشکار است .

زینت یعنی چه ؟

زینت یعنی زیور، زیور به زینتهای گفته می شود که از بدن جد امی باشد ، مانند طلا ، نقره و سایر مجوهرات . و همچنان زینت به آرایشهایی گفته میشود که به بدن متصل است مانند سرمه ، سرخی و سفیده و غیره .... علما زینت را به سه دسته تقسیم نموده اند :

زینت نفسانی مثل علم و اعتقادات نیک ،

زینت بدنی مثل قوت و بلندی قامت ، سیاهی و سفید و غیره ...

زینت خارجی مثل مال ، جاه و غیره .

اگر به مفهوم آیه متبرکه « **ولا يبدين زينتهن الا ما ظهر منها** » دقت و توجه نماییم به این نتیجه خواهیم رسید که زینت چیزی است که مایه زیبایی و مقبولی انسان میگردد. خواه این زیبایی

حقیقی باشد یا ظاهری ، ذاتی باشد یا صفاتی ، طبیعی باشد یا مصنوعی .

زینت انسان چیزی است که مایه زیبایی انسان گردد چه زیبایی هنری مانند ایمان و چه زیبایی جسمی مانند چهره ، اندام قد و قواره ، و چه زیبایی خارجی مثل آرایش لباس و زیورات .

زینتهای زن دوزخ است:

حجاب

يك نوع زينت های است که آشکار است و نوع ديگر اين زينت ها مخفی است مگر اينکه زن قصداً بخواهد آن را آشکار کند .

تفسیر مجمع البيان وزینت:

تفسیر مجمع البيان در مورد زينت سه قول را بيان داشته :

قول اول :

زينت آشکار مثل لباس های ظاهری و زينت مخفی مثل گوشواره و دست بند .

وقول دوم: زينت آشکار مثل سرمه ، انگشتر و گيره دست .

قول سوم : چهره و دو دست تا مچ ها است .

زمخشری در تفسیر کشاف می گوید :

« زينت عبارت است از چیز های که زن خود را به آنها آرایش می دهد و یا خود را به آن مزین می سازد مثل : طلا باب ، زیورات ، سرمه و غيره .. »

عورت:

عورت در لغت به معنی چیزی بد و قبیح بوده و در اصطلاح عبارت از آن قسمت بدن میباشد که نباید برای ديگران آشکار گردد.

دين اسلام یکی از جاهایی را که واجب است چشم انسان در برابر آن کنترل شود ، عورت است .

که مرد نباید به عورت زن نگاه کند و زن نباید به عورت مرد نگاه کند . البته فرق نمی کند که

نگاه کردن هدف شهوانی داشته باشد و یا غير شهوانی .

پیغمبر صلی الله علیه وسلم میفرماید :

« مرد نباید به عورت مرد نگاه نماید و زن هم نباید به عورت زن نگاه کند . حتی مرد

نبايد با مرد ديگر در يك بستر یا تخت خواب بخوابد و زن با زن هم نباید در يك رختخواب بخوابد »

علما اسلام با استناد این حدیث شریف بر حرمت خوابیدن و دراز کشیدن مرد با مرد و زن با زن زیر يك لحاف نیز حکم نموده اند.

عورت مرد :

مابین زانو و ناف او می باشد . برخی علما از جمله ابن حزم و برخی از علمای مالکی عقیده دارند که خود زانو هم شامل عورت مرد است .

عورت زن در برابر مرد بیگانه:

تمام بدن او بجز صورت دو کف دو دستش می باشد . و حتی نامحرم حق لمس را به جایی که محرم زن خوانده شده است ، ندارد . مگر در صورت عمل جراحی و عملیات طبی باشد .

یادداشت:

زن میتواند به سایر اعضای بدن مرد غیر از عورت (مابین زانو و ناف) در صورتی که امکان تحریک شهوانی و خوف فتنه نباشد، نظر بیندازد.

حکم دینی:

چون خود پیغمبر اسلام به حضرت عایشه (رض) اجازه داده است که غلام های حبشی را که با نیزه های خود در مسجد النبی بازی می کردند تماشاء کند و عایشه تازمانی به آنها نگاه کرد که خسته شد و بعد رفت . حدیث منفق علیه است

یادداشت:

حجاب

همچنین نظر مرد به صورت و دست زن که عورت نیستند، در صورتیکه همراه با فتنه و تحریک غریزه جنسی نباشد، حلال است.

حکم دینی:

در حدیث شریف از حضرت بی بی عایشه (رض) روایت است که روزی خواهرش اسماء دختر ابوبکر با لباس نازک و شفافی که بدنش در آن نمایان بود نزد پیغمبر صلی الله علیه و سلم آمد. پیامبر صلی الله علیه و سلم رویش را از او بر گردانید و فرمود: «یا اسماء! اذاً بلغت المحیض لم یصلح أن یرى منها إلا هذا وهذا وأشار إلى وجهه وكفیه» (ای اسماء! وقتی زن به سن بلوغ رسید جایز نیست هیچ یک از اعضای بدن او دیده شود مگر این و آن، اشاره فرمود به روی و کف دو دستش) (راوی حدیث ابو داود است).

محارم حجابی در قرآن:

قرآن عظیم الشان به زنان مسلمان امر فرموده است که: «ولا یبدین زینتهن إلا ما ظهر منها» آنعده از زینت را که پنهان است نباید آنرا عریان و آشکار سازید.

مثلاً زینت گوش؛ مو، گردن، سینه، ساق و غیره....

۱- البته شوهر، شوهر میتواند هر حصه از بدن زنش را که بخواهد، ببیند وزن هم همینطور، در حدیث شریف آمده است «إحفظ عورتك ألا من زوجتك» (عورت خود را حفظ کن مگر از همسرت).

۲- پدر و پدر کلان چه پدری باشد و یا مادری که هر دو آن حکم پدر را دارند.

۳- پدر شوهر (خسر) که برای عروس، حکم پدر را دارد.

۴- اولاد و نواسه ها چه نواسه پسری باشد و یا دختری.

۵- پسران شوهر، چون اختلاط با آنها ضروری است وزن پدر به منزله مادر حقیقی برای آنان است امام قرطبی میفرماید: هر چند در آیه در ظاهر نمودن زینت، بین محارم فرقی گذاشته نشده است ولی نسبت خواص نفس بشری مراتب آن تفاوت می کند. مثلاً برای پدر زینتی ظاهر می گردد که برای شوهر ظاهر نمی شود.

۶- برادر، خواه پدری باشد و یا مادری.

۷- برادر زاده، چون عمه، بر برادر زاده حرام ابدی است.

۸- خواهر زاده، چه خاله بر او حرام ابدی است.

۹- زنهایی که با زن مسلمان چه از لحاظ دینی و چه از لحاظ نسبی به هم مربوط باشند، اما زنان غیر مسلمان حق ندارند زینتهای پنهانی زن مسلمان را تماشا کنند.

۱۰- ملك الیمین زن، خواه عبد یا کنیز باشد چون اسلام ملك الیمین را جزو افراد خانواده قرار داده است ولی بعضی از علمای ملك الیمین را در اینجا خاص کنیز و جاریه دانسته اند.

۱۱- خدمه و گارگرانی که به واسطه آفت جسمی یا عقلی، تمایل جنسی ندارند. یعنی فاقد شهوت و علاقه جنسی اند.

۱۲- پسرانیکه تا هنوز احساس و غریزه جنسی در آنان تحریک نشده است.

نتیجه:

حکمت و فلسفه دین اسلام در پیش گرفتن حجاب به زنان اینست تا به پیروان خود توصیه کند که زن در معاشرت خود با مردان بیگانه، موی سر و اندام خود را بپوشاند و به خود نمایی نپردازد تا در جامعه غریزه آتشین جنسی تحریک نگردد؛ بلکه این غریزه تنها در محیط خانواده، به صورت صحیح آن ارضا گردد.

همچنان خداوند پاک، مردانی را که خود را شبیه زنان می سازند و زنانی را که خود را شبیه مردان می سازند منع و نفرین نموده است.

حجاب

نظر فقها و مفسرین در مورد عورت:

اگر ما نظریات مفسرین علما و فقها را در نظر بگیریم بو ضاحات تام در خواهیم یافت که در باره مساله ع نقاب یا روبند زنان میان فقها از قدیم الایام اختلاف اراء وجود داشته و دارد.

۱- برخی از دانشمندان روی زن را عورت شمرده و پوشاندن آنرا فرض یا واجب می دانند .

۲- برخی دیگر علما و فقها روی زن را عورت ندانسته و پوشاندن آنرا واجب و فرض نمی شمارند. بلکه کشف یا پوشاندن آن ، هردو را مباح می دانند. بدین اساس ایشان بدین باور اند که اگر زنائی رویش را با نقابی بپوشانند یا نپوشانند کسی حق ممانعت آنرا ندارند.

به این اساس چنانچه گفته آمدیم به صورت کل علماء سه حالت را در مورد عورت زن مطرح میکنند. یکی حجاب (کاملاً ستر)، دوهم صفور (که صرف دست و روی و پای تا حد ضرورت به راه رفتن) و سوم تبرج و نمایش اندام و بلندی های بدن است. یعنی حجاب متفق علیه. در حالت صفور یعنی دوم اختلاف نظر است ، و حالات سوم یعنی تبرج حرام است.

پایه و اساس اختلاف:

اساساً اختلاف این نظریات از کجا سرچشمه گرفته است : این اختلافات از تفسیر آیه : (۳۱-۳۰) سوره نور که در سال پنجم هجرت نازل شده است سرچشمه میگردد :

در سوره (نور آیه متبرکه ۳۰ - ۳۱) آمده است :

« قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا أَبْصَارَهُمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ، ذَلِكَ أَزْكَى لِهِمْ ، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ ، وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ، وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جَبْهَتِهِنَّ »

(و به زنان با ایمان بگویند چشم های خود را فرو پوشند و عورت های خود را از نگاه کردن دیگران پوشیده نگاه دارند و زینت خود را ، جز آن مقداریکه ظاهر است ، آشکار نسازند و چادر های خود را بر سینه های خود افکنند و زینت های خود را آشکار نسازند .

اختلاف مفسرین از جمله « و لا یبیدین زینتھن إلا ما ظھر منها » (باید زنان زیور خود را اعم از آرایش و زیور آلات آشکار نسازند مگر زینت هایی که آشکار است .) سرچشمه و آغاز میگردد.

إلا ما ظھر :

«زینت ظاهره»:

در مورد زینت ظاهر و آرایش اشکار مفسرین و شارعین دین مقدس اسلام غرض توضیح و تفسیر این امر نظریات و تفسیر های مختلفی را فتوا های شرعی ابراز داشته اند که : برخی از این نظریات عبارتند از :

ابن عباس مفسر مشهور جهان اسلام میگوید : که مراد از زینت آشکار: کف دستان ، انگشتری و روی است .

عبدالله بن عمر میگوید زینت اشکار : روی و دو کف دستان گفته است .

انس بن مالک زینت اشکار را کف و انگشتر تفسیر کرده است .

ابن حزم همه این روایت را معتبر و در کمال صحت دانسته است . علامه ع شوکانی در نیل الاوطار و علامه یوسف قرضاوی در کتاب خویش (فتاوی معاصره) مینویسند که : برخی از امامان از جمله : امام هادی و امام قاسم (امامان مذهب زیدیه) در یکی از دو قولش و امام ابوحنیفه در یکی از دو روایت وهم چنان امام مالک گفته اندکه : تمام بدن زن به جز روی ، و دو کف دستان شان عورت است.

امام قاسم در قولی و امام ابوحنیفه در روایتی دیگری و سفیان ثوری و ابو العباس در روایتی دیگری گفته اند که به جز روی و دو کف دستان و قدم ها و خلخال زن دیگر همه

حجاب

عورت است . امام احمد بن حنبل و داود ظاهری بدین باور اند که همه بدن زن بجز روی او عورت است .
 امام قرضاوی میگوید اگر ما نظریات علما را بدقت تام مطالعه نمایم بو ضاحت تام فهمیده میشود که همه بر این امر معتقد اند که روی زن عورت نیست .
 صرف امام احمد و برخی از شافعیان روی زن را عورت شمرده اند که این روایت هم غیر معروف است .
 علمای عصر حاضر از جمله شیخ محمد غزالی و داکتر قرضاوی بدین باور و عقیده اند که روی و کف دستها در جمله عورت زن بشمار نمیرد .
 ولی امام ابو الاعلی مودودی در کتاب مشهور خویش « حجاب » و شیخ محمد سعید رمضان البوطی در رساله خویش « إلی فتاة تؤمن بالله » به دختری که به خدا ایمان دارد روی زنان را حجاب خواند و پوشش نقاب را واجب گفته اند .
 استدلال کسانی که روی را عورت نمی شمارند:

اول: آیات قرآنی:

« ولیضربن بخرهن علی جیبهن » « باید زنان روی سري های شان را بر گریبان های شان بکشد » به اباحت کشف وجه یعنی روی استدلال کرده اند چون در این جا گفته شده است خمر (جمع خمار) روسري ها را بر جیبوب (جمع جیب) گریبان ها بزنند و نه بر روی ها .
 همچنان تعدادی دیگر از مفسرین بر آیه (۳۰) سوره نور بخصوص آیه : « قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ » استدلال میاورند و میگویند که : در آیه متبرکه کلمه (الغص من الابصار) آمده است و این عبارت دلالت دارد که روی زنان مکشوف بوده است .

امام غزالی می پرسد:

اگر روی زنان پوشیده باشد پس چرا مؤمنان چشم های شان را فرو افکنند ، آیا آنان چشم های شان را از دیدن قفا و پشت سر زنان فرو اندازند ؟ ومی افزید : فر افکندن چشم غص البصر به گونه ء بدیهی در وقت ظاهر شدن روی صورت می گیرد ، شاید مرد چیزی را از زن ببیند و آن جالب گردد ، در چنین وقتی است که باید نظر تکرار نگردد .
 طوریکه پیامبر صلی الله علیه وسلم به حضرت علی گفته است : « یاعلی لا تتبع النظرة النظرة ، فإن لك الا ولی ولیست لك الاخرة » .

داکتر قرضاوی میگوید :

که غص بصر (فرو افکندن چشم) که خداوند بدان امر کرده است به معنای پوشاندن چشم و فرو افکندن سر نیست به گونه که انسان نتواند کسی را ببیند ، چون این کار در مقدر انسان نیست ، معنای آن کاستن از نظر ورها نکردن آن به گونه یی است که تیر نگاهش را در پی جای ها فتنه انگیز رها نسازد و به همین منظور تعبیر به « الغص من الابصار » و نه « غص الابصار » آمده است .

بنأ برای مرد جایز است به آنچه از زن عورت نیست وقتی از سر شهوت نباشد نظر کند ، ولی اگر نظر از سر شهوت بود و بر خویشتن بیم در فتنه واقع شدن داشت تحریم نگاه کردن از باب سد ذریعه درست می آید. وزن در همه ء این موارد مانند مرد است لذا برایش جایز است توأم با اداب و چشم فرو افگندن به آنچه از مرد عورت نیست نظر کند.

دوم : احادیث نبوی:

دست عورت نیست:

حجاب

امام بخاری در صحیحش از ابن عباس (رح) روایت کرده است که او با پیامبر صلی الله علیه وسلم در نماز عیدی حاضر شده و دیده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم پس از آن که نماز گزارد و خطبه خواند، در حالی او را بلال همراهی می کرد به جمع زنان آمد، آنان را موعظه و تذکیر و به صدقه دادن امر کرد. ابن عباس میگوید: « **فَرَأَيْتَهُنَّ يَهُوهِيْنَ بِأَيْدِيهِنَّ يَقْذِفْنَ ، أَي الْمَالِ فِي ثَوْبِ بِلَالٍ** » پس از آن این زنان را دیدم که دست های شان را پایین می کنند و صدقه مال را در دامن بلال می اندازند چون ابن عباس در حضور رسول خدا صلی الله علیه وسلم دست زنان را دیده است لهذا ثابت شده است که دست زنان عورت نیست.

روی عورت نیست:

امام بخاری و امام مسلم و اصحاب سنن از ابن عباس روایت کرده اند که زنی از قبیله خثعم در حجة الوداع از پیامبر صلی الله علیه وسلم فتوای خواست در حالی که فضل بن عباس در ردیف پیامبر صلی الله علیه وسلم سوار بود، فضل با دقت به آن زن، که بسیار زیبا بود، دیدن گرفت « **جَعَلَ يَلْتَفِتُ إِلَيْهَا** »، و پیامبر صلی الله علیه وسلم روی فضل را به طرف دیگر بر می گردانید، عباس گفت: ای رسول خدا چرا گردن پسر عمویت را گردانیدی؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم گفت: پسری جوان و دختری جوان را دیدم و از فتنه شیطان بر آنان بیم کردم.

برخی از محدثان و فقیهان از این حدیث جواز نظر به وجه زنانرا استنباط کرده میگویند: پیامبر صلی الله علیه وسلم در این حدیث روی فضل را بر گردانیده و به پوشش روی زن امر نکرده است. و اگر روی او پوشیده می بود، ابن عباس هرگز نمی دانست که او زیبا بود یا زیبا نبود. و اگر عباس نمی فهمید که نظر کردن به روی زنان جایز است از پیامبر صلی الله علیه وسلم نمی پرسید که چرا روی فضل را بر گردانیده و اگر فهم او درست نبود پیامبر صلی الله علیه وسلم او را بر آن فهم تأیید نمی کرد.

نقطه قابل دقت اینست که این حادثه پس از آیت حجاب واقع شده است، این حادثه در حجة الوداع سال دهم هجرت صورت گرفته و آیت حجاب در سال پنجم هجرت نازل شده است. علامه شیخ ناصر الدین البانی که از محدثان بزرگ عصر است و در سخت گیری در عمل به سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم شهرت دارد در کتاب خویش (لباس المرأة المسلمة، لباس زن مسلمان) سند احادیث فوق را معتبر دانسته و کشف وجه زنان را مباح و جایز دانسته اما آنان را در کشف و پوشانیدن آن مختار قرار داده اند. و میگوید: اگر کسی رویش را می خواهد که پوشاند کسی دیگری نمی تواند بر او انتقاد و ایراد گیرد.

علامه قرضاوی در کتاب خویش «فتاوی معاصر» با ذکر دلایل بر وجود نقاب و یاپوشانیدن وجه زنان از صدر اسلام آورده و گفته است در طول تاریخ اسلام هیچ يك از علماء مسلمانان آن را حرام نگفته است و در مورد آن بین وجوب و استحباب و جواز اختلاف کرده اند. ولی در شرایط فعلی شیخ محمد الغزالی با رعایت ادب و ارزش های دینی توصیه نموده و به این مراکز اسلامی خاطر می سازد تا اصرار بر نقاب پوشیدن یا پرهیز ورزیدن زنان از حضور در محافل و مجالس سیمناها و سمپوزیم های مسلمانان، بهانه یی برای مخالفان گسترش دعوت اسلامی در میان جوامع غربی ندهد و وجود جامعه مسلمانان در میان آنان گروهی جدا و غریب تلقی نشود.

آیا حجاب مخالف آزادی:

در طول تاریخ هر زمانیکه مفاهیم حجاب در دین مقدس اسلام مطرح بحث قرار میگرد، بسیاری از مردم مساله حجاب و پوشش را با آزادی زنان تعبیر و تفسیر نموده اند و آنرا مخالف آزادی زنان می شمارند.

حجاب

میخواهم در جواب آنان خاطر نشان سازم: مردانیکه در دین اسلام بجز عورتین (آغاز از ناف الی زانو ها) گردیده اند ، در حالیکه آنان همه اعضای بدن خویش را در معابر عام می پوشانند آیا آنها به خاطر رعایت این حکم اخلاقی ، در خانه و اجتماع آزادی خود را از دست داده اند ؟ جواب واضح است: نه خیر !

آیا دین اسلام که پیروان خود را به حجاب امر نموده است و برایشان گفته است زمانیکه به بیرون از خانه تشریف میبرند ، لباس مناسب بپوشند ، درست راه روند ، و زمانیکه با مردان مواجه میشوند ، برای حفظ موقعیت خود و اجتماع بر خورد مناسب داشته باشید ؟ و یا زمانیکه از میان مردان عبور میکنید طوری عبور کنید که کسی به آنان متوجه نشود . آیا این ها اسارت است و یا عین آزادی ؟ و آیا زنی که با حجاب موجب بر هم زدن آرامش خود و اجتماع نشود ؛ آیا آزادی را از دست داده است ؟ جواب به همه سوال ها : نه خیر !

لباس زن:

قرآن عظیم الشان لباس را هدیه الهی معرفی نموده و در سوره اعراف (آیه ۲۷) میفرماید: « ای فرزندان آدم ، برای شما لباسی فرو فرستادیم که اندام شما را می پوشاند و مایه زینت شما است و لباس تقوا بهتر است . این از آیات خداوند است . باشد که متذکر شده بپند گیرید.» دین مقدس اسلام خطاب به مرد وزن فرموده است که چشم خود را از نگاه های نامحرم بپوشانند و از نگاه های شهوت انگیز بپرهیزند .

اما زنان به خاطر جاذبه های بیش تر وظیفه خاص دارند که بدن خود را از مردان بیگانه بپوشانند و در اجتماع با آرایش تحریک آمیز ، ظاهر نشوند . بی بند باری در لباس و پوشش ، موجب بی بندباری در تحریک غریزه جنسی میگردد .

تحقیقات که توسط علمای فیزیولوژی و روانشناسی در رابطه به تفاوت های جسمی و روحی زن و مرد بعمل آمده است ، این مساله را ثابت ساخته است که مرد ها نسبت به محرك های چشمی شهوت انگیز ، حساستر از زنانند و بر عکس زنان در مقابل محرك های لمسی حساسیت بیش تری دارند. اندازه حس لمس و درد در زنان از همان زمان تولد پایین تر از مردان است . در مقابل مردان بینایی بهتری دارند . باید گفت که این مزیت های جنسی در استعداد حسی ، آموخته و اکتسابی نیست ؛ بلکه از زمان طفلی در مرد ها موجود می باشد.

اگر هدایات دین مقدس را مورد مطالعه دقیق و همه جانبه قرار دهیم به وضاحت تام در خواهیم یافت که دین مقدس اسلام در هدایت خویش به زنان در مراعات کردن حجاب تاکید بیشتر نموده و به زنان امر نموده است که از پوشیدن لباس های تنگ و نازک که بدن انسان بخصوص پستان ها ، سینه و سایر اعضای حساس بدن از آن نمایان و مشخص گردد بپرهیز نمایند و پوشیدن آنرا حرام نموده است .

در حدیث شریف از ابو هریره (رض) روایت است که رسول مقبول ما فرموده است: « دو دسته از اهل دوزخ می باشند که نظیر آنها را ندیده ام . یکی از آنها جماعتی است که تا زیا نه هایی در دست دارند و به دم گاو شباهت دارد و مردم را با آن تازیانه ها می زنند (اشاره به قدرتمندان و حکام ظالم است که دشمن بشریت می باشند. »
دسته دوم زنانی هستند که هر چند به ظاهر لباس پوشیده اند ولی در حقیقت عریان می باشند و رقصی می کنند و موی های سرشان را در یک جامعی می نمایند که به کوهانه کج شترها شبیه می باشد، این زنها داخل جنت نخواهند شد و حتی بوی بهشت که از فرسخها معلوم است نیز محروم خواهند شد.

دین اسلام خود نمایی (تبرج) مرد وزن را به هر شکل از اشکال که توسط مرد و یا زن صورت گیرد لعنت نموده ، پیغمبر اسلام فرموده است که زن حق ندارد لباس مرد را به پوشد و مرد

حجاب

حق پوشیدن لباس زن را ندارد (راوی حدیث احمد و ابود داود و نسایی است). این تحریم ولعن شامل خود نمایی در حرکات واد وار و حرف زدن و نحوه راه رفتن و ... نیز میگردد. دین اسلام بر این معتقد است که بدترین بلاى زندگی و آفتی که جامعه به آن دچار میگردد، تجاوز نمودن از قانون فطرت و طبیعت و بی توجهی به مقتضیات آن است.

طبیعت به صورت عادلانه جامعه انسانی را به دو دسته مرد وزن تقسیم نموده است، و برای هر يك خصوصیات و ویژگیهای مخصوص قرارداد داه است، هر گاه مرد خصوصیات مردانگی را نادیده بگیرد و به صورت زن خود را جلوه دهد وزن نیز بدون توجه به ویژگیهای فطری که در نهاد زنان است به صورت مرد خود نمایی کند، مسلماً اضمحلال و بی نظامی در نظام فطرت به وجود می آید و باعث اثرات منفی در جامعه میشود.

دین مقدس اسلام فخر و خود نمایی را در لباس ممنوع نموده و خداوند پاك در سوره حدید آیه ۲۳ میفرماید: «**والله لا یحب كل مختال فخور**» (الله دوست ندارد کسانی را که خود نمایی می کنند و بر مردم فخر می نمایند.) در حدیث شریف آمده است که پیغمبر اسلام فرموده است: «**من لبس ثوب شهرة ألبسه الله ثوب مذلة یوم القیامة**» (کسی که لباس پر شهرت بپوشد، خداوند در روز قیامت لباس ذلت و خواری به تن او خواهد کرد) حدیث شریف را طبرانی روایت نموده است.)

شخصی از حضرت ابن عمر سؤال کرد که چه نوع لباسی را بپوشد. ابن عمر رجواب گفت: لباسی را بپوش که افراد کم شعور را به خنده در نیارد و عاقلان به واسطه آن بر شما ایراد نگیرند. یعنی لباس شما نباید تا اندازه ناپاک و نامناسب باشد که افراد نادان به آن بخندند و نه این قدر خوب باشد که از حد اعتدال تجاوز نماید و موجب ایراد عاقلان شود.

آنچه از زنان که در استعمال آرایش غلو و مبالغه مینمایند، و به تغییر خلقت خدایی می پردازند، قرآن این عمل را در جمله اعمالی که به الهام شیطان صورت میگیرد محسوب مینماید.

شیطان خطاب به پیروان خویش می گوید: «**ولا مرتنهم فلیغیرن خلق الله**» (سوره نساء آیه متبرکه ۱۱۹) به ایشان دستور می دهد که حتماً خلقت خدایی را تغییر دهند.)

اگر به طوری کلی در باره مساله حجاب، حیا و عفاف و اینکه چرا زن اساساً تمایل به پوشش از مرد دارد، با تحلیل و تجزیه نظریات همه ادیان، مفسرین و دانشمندان پردازیم در نهایت به این نتیجه خواهیم رسید که پوشش یا به اصطلاح امروزی حجاب، از جمله تدبیری است که زن با يك نوع الهام برای بلند بردن عزت و منزلت خویش در برابر مرد به کار برده است، زن با هوشیاری فطری و با يك حس مخصوص دریافته است که از لحاظ جسمی نمی تواند با مرد مقابله و برابری کند و با مرد پنجه نرم کند. از جانب دیگر ضعف مرد را در همان نیازی یافته است که خلقت در وجود مرد نهاده است که او مظهر عشق و طلب وزن را مظهر معشوقیت و مطلوبیت قرار داده است.

از جانب دیگر مرد هم بر خلاف آنچه که تصور می رود، در عمق روح خویش از ابتدال زن و از تسلیم رایگان او متنفرد است. مرد همیشه عزت و استغناء و بی اعتنایی زن را نسبت به خود مورد تمجید قرار داده است.

پرتر اند راسل می گوید: «از لحاظ هنر مایه تاسف است که به آسانی به زنان بتوان دست یافت و خیلی بهتر است که وصال زنان دشوار باشد بدون آنکه غیر ممکن گردد.» او می افزاید: «در جایی که اخلاقیات کاملاً آزاد باشد، انسانی که بالقوه ممکن است عشق شاعرانه ای داشته باشد عملاً بر اثر موفقیت های پی در پی به واسطه جاذبه شخصی خود، ندرتاً ضرورتی به توسل به عالترین تخیلات خود خواهد داشت»

ویل دورانت در لذت فلسفه می گوید: «آنچه بجویم و نیابیم عزیز و گران بها می گردد. زیبایی به قدرت میل بستگی دارد و میل با اقتناع و ارضاء، ضعیف و با منع و جلوگیری قوی میگردد.»

حجاب

آلفرد هیچکاک فیلم ساز مشهور جهان مینویسد: « زنان شرقی تا چند سال پیش به خاطر حجاب و نقاب که بکار می بردند خود به خود جذاب می نمودند و همین مساله جاذبه نیرومندی به آنها می داد ، اما به تدریج با کوشش و تلاش که زنان این کشور ها برای برابری با زنان غربی از خود نشان می دهند ، حجاب ویا پوششی که دیروز بر زن شرقی کشیده شده بود از میان می رود و توام به آن از جاذبه جنسی او هم کاسته می شود. »

امروز یکی از خلاهایی که در دنیا غربی وجود دارد خلا عشق و محبت به مفهوم راستی و حقیقی کلیمه است . در مقالات و پروهش های بسیاری از دانشمندان اروپایی این نکته بو ضاحت تام به چشم میخورد که اولین قربانی آزادی وبی بند و باری امروز زنان و مردان ، عشق و شور و احساسات بسیار شدید و عالی است .

در جهان امروز هر گز عشق های از نوع عشقهای شرقی مانند مجنون و لیلی ، خسرو و شیرین و غیره ... یافت نمیشود. از مفاهیم این داستانها می تواند فهمید که زن بر اثر دور نگاه داشتن خود از دسترسی مرد تا کجا قیمت خود را بالا برده است و تا چه سرحدی نیاز مرد را نسبت به خود بدست آورده است . و این راز است که زن آنرا در حجاب بدست می آورد.

خصوصیات حجاب شرعی:

قبل از همه قابل تذکر است که : شرع الله تعالی ثابت است و از زمان نزول آن تا روز قیامت بدون تغییر باقی خواهند ماند و کسیکه خواهان تغییر آن باشد یا گمان و عقیده براین دارد که گویا میتواند شرع را با گذشت عصر و زمان تغییر دهد ، در یک کلمه خدمت شان باید بعرض برسانم که : مرتکب کفر شده اند.

بنابر این مسئله حجاب نیز یکی از مسایل ثابتة در دین مقدس اسلام بوده ، واحکام وضع شده قرآنی واحادیثی نبوی در این بابت تغیر ناپذیر است . همانگونه که زنان صدر اسلام پوشش اسلامی برایشان واجب بود برای زنان امروزی نیز از هر قشری که باشند واجب است و روش حجاب زنان نیز باید به همانگونه باشد که دین مقدس اسلام مطابق آیات قرآنی واحادیثی نبوی تشریح نموده است .

برخی از خصوصیات حجاب شرعی را میتوان در چند نقطه ذیل فورمولبندی نمود :

اول: پوشیدن همه بدن زن:

اگرچه تعدادی از علماء و فقها ظاهر کردن روی و دو کف دست را در امر حجاب مباح دانسته اند. به شرط اینکه زن دچار فتنه نشود و دیگران را هم به فتنه نیندازد. یعنی: زیبا نباشد و دست و صورتش را هم آرایش نکرده باشد و همچنین غالب افراد جامعه ای که در آن زندگی می کند، افراد فاسد، فاجر و چشم چران نباشند.

دوم: خود حجاب، باید زینت نباشد.

دومین نقطه که باید در امر حجاب شرعی بصورت جدی مراعت گردد اینست که خود حجاب عامل زینت نگردد ، طوریکه پروردگار با عظمت ما در این مورد فرموده است : « وَ لَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا » (و زینت خویش را آشکار نکنند مگر آن مقدار که ظاهر است). و همچنین می فرماید: « وَلَا تَبْرَجْنَ تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى » (مانند جاهلیت پیشین - در میان مردم - با آشکار ساختن اندام و زیورات خود، ظاهر نشوید).

ناگفته نباید گذاشت که اساس وضع قانون حجاب در شرع اسلامی اینست تا زینت زن پوشانیده شود، بنا معقول و منطقی نخواهد بود تا حجاب پوشیده شده موجب زینت ویا هم مبدل به زینت گردد.

سوم: نوع وساختمان حجاب:

در قدم اول حجاب باید ضخیم باشد. زیرا ستر و پوشش فقط با لباس ضخیم، متحقق می شود. اما زن

حجاب

در لباس شفاف هر چند به ظاهر پوشیده است اما در حقیقت، عریان و لخت است. رسول الله صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: « به زودی در پایان امت من، زنانی می‌آیند که به ظاهر لباس پوشیده‌اند ولی در واقع، عریان و لخت‌اند، بالای سرشان مانند کوهان شتر است. آنها را لعنت کنید زیرا آنها ملعونند».

و در حدیثی دیگر آمده است که: «این زنان وارد بهشت نمی‌شوند، حتی بوی بهشت هم به مشام آنها نمی‌رسد و این در حالی است که بوی بهشت از مسیر بسیار طولانی به مشام می‌رسد».

از فحوائی این حدیث میتوان حکم ذیل را استنباط نمود :

- پوشیدن لباس شفاف و نازک در بیرون از منزل و نزد نامحرم، به طوریکه اوصاف بدن را ظاهر نماید، از گناهان کبیره شمرده می‌شود و باعث هلاکت و نابودی انسان می‌گردد دنیا و آخرت انسان را به تباهی و بربادی می‌گشاند .

چهارم: فراخی حجاب:

طوریکه در فوق متذکر شدیم حکمت و فلسفه کلی حجاب ، جلوگیری از فتنه است ولی زمانیکه لباس تنگ، نازک و شفاف باشد که : حجم و اندازه همه بدن یا بعضی از بدن را نشان می‌دهد و اعضای بدن را جلوی چشم مردان نامحرم و بیرون از منزل شوهر، به تصویر می‌کشد. واضح است که این نوع لباس، باعث فساد و فتنه می‌گردد، بناً ساختمان حجاب ولباس باید فراغ وگشاده باشد . اسامه بن زید رضی الله عنهما می‌گوید:

روزی پیامبر صلی الله علیه وسلم جامهٔ ستنبر و ضخیمی را که از کتان سفید درست شده بود و دحیهٔ کلبی به او اهداء کرده بود، به من بخشید. من آن را به همسرم بخشیدم. آن حضرت صلی الله علیه وسلم فرمودند: «چرا آن را نمی‌پوشی؟» گفتم: آن را به همسرم بخشیدم. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «به همسرت دستور بده تا زیرپوش استفاده نماید. می‌ترسم این جامه، حجم استخوانهایش را نشان دهد».

پنجم: استعمال عطر و خوشبوی:

معطر و نظیف بودن ، در دین مقدس اسلام عمل نیک بوده و تنها استفاده از آن در وضعیتی خاص، مورد تحریم شرع قرار گرفته است ، به عباره دیگر، عطر و استعمال خوش بوی در دین مقدس اسلام برای هیچ شخصی خواه مرد باشد ویا زن ، جوان باشد ویا هم پیر دختر باشد ویا هم پسر حرام نمی باشد .

اما چیزی که اسلام از آن نهی کرده است استعمال عطرهای خوش بو کننده، بخصوص عطر های تحریک کننده ، زنان در مقابل نامحرم است.

طبق نظر اکثریت از علماء استعمال عطر توسط زنها در بیرون از منزل بخصوص نزد نامحرم حرام بوده ، ولی استعمال آن در جمع زنان و برای شوهر و محارم خویش جایز است، علت این امر هم واضح است چرا که اسلام حفظ حجاب و حیاء برای زنان و نگهداشتن حریم با مردان نامحرم را برای صیانت خانواده و اجتماع از مفسده های فراوانی که به همراه دارد واجب شمرده است. عطر زدن دختران و زنان جوان در محیط های که نامحرم وجود دارد باعث جلب توجه مردان به آنان می شود که به نوبه خود مفسد گوناگونی دارد.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد استعمال عطر و خوشبوی زنان می‌فرماید :

« **أیما امرأة استعطرت ثم خرجت فمرت علی قوم لیجدوا ریحها فهی زانیة وکل عین زانیة** » « هر زنی، عطر و خوشبویی استعمال کند و بر گروهی گذر نماید به طوری که بویش به مشام آنها برسد، آن زن، زناکار است» . (أحمد، و آلبانی آن را حسن شمرده است.)

هكذا در حدیثی دیگری می‌فرماید : « **الْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ بِالْمَجْلِسِ فَهِيَ كَذَا وَكَذَا** » یعنی: **زانیة**. ابو داود (4173) و ترمذی (2786). یعنی: «زن وقتی عطر استفاده کرد و از مجلسی عبور کرد چنین و چنان است» یعنی زنا کار است.

حجاب

پیامبر صلی الله علیه وسلم در خطاب به زنان فرموده است: «**أَيُّ امْرَأَةٍ أَصَابَتْ بِخُورًا فَلَا تَشْهَدُ مَعَنَا الْعِشَاءَ**»، «هر زنی که عطر زده است پس با ما در نماز عشاء شرکت نکند» بنابراین حکم شرع همین است که زنان نباید در بیرون از خانه و یا در نزد نامحرم، خود را معطر نمایند.

دین اسلام با تمام صراحت زنان را از خود نمایی منع نموده و در خطاب به آنان فرموده است: «**وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى**» (سوره الأحزاب: 33). (و شما در خانه‌های خود بمانید و همچون جاهلیت نخستین (در میان مردم) ظاهر نشوید، اندام و وسائل زینت خود را در معرض تماشای دیگران قرار ندهید).

ششم: پوشیدن لباس شبیه مردان :

رسول الله صلی الله علیه وسلم خطاب به زنان و مردان میفرماید: «از ما نیستند زنانی که خود را شبیه و مانند مردان کنند و همچنین از ما نیستند مردانی که خود را شبیه و مانند زنان نمایند». حضرت ابوهریره - رضی الله عنه - می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم مردی را که لباس زنانه بپوشد و زنی را که لباس مردانه بپوشد، لعنت نمود. و همچنین آن حضرت صلی الله علیه وسلم فرموده است: «سه نفر، روز قیامت وارد بهشت نمی‌شوند و خداوند به سوی آنها نگاه نمی‌کند: فرزندی که نافرمانی پدر و مادرش را کند، و زنی که خود را شبیه و مانند مردان نماید و مرد بی‌غیرت».

هشتم: نپوشیدن لباس برای شهرت :

رسول الله صلی الله علیه وسلم در خطابی، پیروان خویش را از پوشیدن لباس برای شهرت و کشیدن نام منع فرموده، میفرماید:

«کسی که در دنیا لباس شهرت بپوشد، خداوند روز قیامت به او لباس ذلت و خواری می‌پوشاند. سپس، آتش جهنم را در آن، شعله‌ور می‌سازد».

لباس شهرت به لباسی گفته می‌شود که هدف صاحب آن، مشهور شدن میان مردم باشد. فرقی نمی‌کند که لباسی ارزشمند باشد و فرد آن را به خاطر افتخار به دنیا و زیورآلات آن بپوشد و یا لباسی بی‌ارزش باشد و فرد آن را برای به نمایش گذاشتن زهد و تقوایش بپوشد. به عنوان مثال: رنگی را انتخاب می‌کند که دیگران آن را نمی‌پوشند تا مردم را به سوی خود متوجه نماید و با غرور و خودپسندی به مردم، کبر ورزد.

هفتم: شبیه ساختن مانند کفار :

رسول الله صلی الله علیه وسلم با تمام صراحت به زنان و مردان مسلمان خطاب نموده میفرماید: «کسی که خود را شبیه و مانند قومی نماید، از همان قوم، بشمار می‌آید».

و عبدالله بن عمرو - رضی الله عنه - می‌گوید: هنگامی که رسول الله صلی الله علیه وسلم دو لباس سرخ رنگ به تنم دید، فرمود: «این، لباس کافران است، شما آن را نپوشید».

هدف نهایی را که دین مقدس اسلام در برابر خود قرار داده است اینست که:

مسلمان باید در عقیده، اخلاق، راه، روش، تفکرات حتی در ظاهر و گفتار از کفار و فاسقان مشخص شود. لذا تمام پیوندهای محبت، دوستی و یاری‌رسانی که به الله تعالی و رسول صلی الله علیه وسلم کافران، باید قطع گردد.

هنگامی که پیامبر صلی الله علیه وسلم عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه را در دو لباس رنگ شده با رنگ زرد دید، فرمود: «**إِنَّ هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلَا تَلْبَسْنَهَا**»: مسلم (2077) (این لباس، لباس کفار است، آن را نپوش!). «مسلم»

در صحیحین از رسول الله صلی الله علیه وسلم ثابت است که در گذاشتن مو مانند مشرکین مخالفت

حجاب

کرد و می‌فرمود: «**خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ وَفِرُوا اللَّحَى وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ**»: (بخاری (5892) و مسلم (259) (با مشرکین مخالفت کنید، ریش‌تان را بگذارید و سبیل‌تان را کوتاه کنید).

پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرماید:

«**لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَهَ بَعِيرِنَا، لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا بِالنَّصَارَى**»: (ترمذی (2695) (کسی که خود را شبیه غیر ما کند، از ما نیست. خودتان را شبیه به یهود و نصارا نکنید). این حدیث حسن است که ترمذی و... روایت کرده‌اند.

هدف و فلسفه حجاب:

خواننده محترم! هدف اصلی تشریح احکام در دین مقدس اسلام، قرب به ذات پروردگار است که به وسیله تزکیه نفس و تقوا حاصل می‌گردد.

طوری‌که قرآن عظیم الشان در این مورد با زیبایی خاصی می‌فرماید: «**...إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَنْفَأكُمْ...**» (...قطعاً ارجمندترین شما نزد الله، با تفاوت‌ترین شما ست) (سوره مبارکه حجرات؛ آیه شریفه 13)

هكذا (درسوره مبارکه جمعه؛ آیه شریفه 2) می‌فرماید: «**هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ**» (اوست خدایی که میان عرب امی (قومی که خواندن و نوشتن هم نمی‌دانستند) پیغمبری از خودشان برانگیخت، تا بر آنان وحی خدا را تلاوت کند و آن‌ها را (از لوث جهل و اخلاق زشت) پاک سازد و کتاب سماوی و حکمت الهی بیاموزد؛ با آن که پیش از این، همه در ورطه جهالت و گمراهی آشکاری بودند. آیات متبرکه در قرآن عظیم در بابت حجاب نازل گردیده است، همه ای آن یک مفهوم بزرگی را میرساند و آن اینکه هدف از تشریح حکم الهی، وجوب حجاب اسلامی، دست‌یابی به تزکیه نفس، طهارت، عفت و پاکدامنی است.

انواع مهمه حجاب:

حجاب چشم:

هر عضو از اعضای بدن در وجود انسان نعمتی از نعمت‌های پروردگار بشمار میرود، همه ای نعمت‌های اعطا شده به انسان در جای خود از بالاترین حد ارزش برخوردار است و هیچکدام از آنها نمیتوانند نقش نعمتی دیگر را به درستی ایفا کنند. هر کدام از اعضاء بدن صرف نظر از مقدار و چگونگی وظیفه‌اش در زندگی دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای می‌باشد.

ولی با آنهم برخی از اعضای بدن ما بر اساس وظیفه‌ای که پروردگار با عظمت ما بر عهده آنها قرار داده است، نقش به‌سزایی در تعیین سرنوشتمان بر عهده دارند که یکی هم چشم میباشد که میتوان توسط آن همه نعمتهای الهی را دید و بر عظمت و قدرت الهی پی برد.

در عین حال نحوه استفاده ما از این عضو وجودیمان با نظر به نوع وظیفه‌اش در میان سایر اعضاء بدن دو نوع زندگانی را برایمان ترسیم می‌کند که در دو جهت مخالف هم قرار دارند یکی خوشبختی و دیگری بدبختی.

پس این چشمی که از نشانه‌های قدرت خدا و از نعمتهای بزرگ اوست، اگر مراقبت و کنترل نشود باعث به انحراف کشیده شدن انسان می‌شود و ممکن است یک نگاه و حتی نیم‌نگاهی باعث سیاه‌بختی گردد.

در دین مقدس اسلام در مورد حجاب چشم هم به مرد و هم به زن تأکیدات زیادی بعمل آمده است و درقرآن عظیم الشان و سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم هدایات خاصی بعمل آمده است که هدف نهایی از همه این دستاثر نگاه پاک و بی‌غرضانه است.

حجاب

قرآن عظیم الشان در (آیه 31 سوره نور) در مورد حجاب چشم میفرماید: « قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ... » (به مردان مؤمن بگو: دیده (از نامحرم) فرو نهند و پاک دامنی خود را حفظ کنند).

وباز میفرمائید: « وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ... » (و به زنان مؤمنه بگو: دیدگان خود را (از نامحرم) فرو بندند).

قرآن عظیم الشان در حکام خویش هدایت میفرماید که: اشخاص مسلمان بگویند که چشمان شان باید پوشش مناسب داشته باشد، قرآن به مسلمانان تاکید می‌دارد که: چشم شما باید عقیف باشد. این بدین معنی است که باید در چشم شما عفت و حیا حضور داشته باشد. شما خیره نشوید و از نگاه های نامناسب خود داری نمایید.

در واقع قرآن می خواهد بگوید که ما باید مواظب رفتار چشم خویش باشیم. چشم ما باید متقی بوده طوریکه تقوا چشم اینست که خود را از نگاه های سوئی در امان دارد. هکذا در هدایات قرآنی تذکر رفته است که: به خانم ها باید گوشزد گردد، زمانیکه در جامعه حضور پیدا می کنند چشمان شان را حفظ کنند. قرآن نمی پذیرد که جامعه قرآنی و دینی طوری باشد که از فطریات انسان فاصله بگیرد چون دین اسلام اساسا بر فطرت انسانی نازل گردیده است.

خواننده محترم!

در مکتب انسان ساز اسلام، پاکدامنی از ارزش های والای انسانی به حساب می آید و در مقابل، بی عفتی و بی بندوباری جنسی محکوم شده است. اسلام نخست با راهنمایی و هدایت، مسائل جنسی و شهوانی را کنترل و تعدیل می کند، مسلمانان را به عفاف و پاکدامنی فرا می خواند، سپس با تدابیر حکمت آمیز و اصولی زمینه های انحراف را از میان برمی دارد. هم به پیروان خویش دستور می دهد بی عفتی نکنند و هم از آنان می خواهد که اسباب لغزش و گناه دیگران را فراهم نسازند. چشم چرانی، اولین قدم انحراف است، گذرگاه ورود به منجلاب انحرافات و فساد جنسی چشم چرانی و نگاه به نامحرم است. نگاههای آلوده، تخم شهوت را در دل پارور ساخته، صاحبش را به فتنه و انحراف مبتلا می کند.

سفارش قرآن به چشم پوشی از نامحرم

پس خواست قرآن رعایت عفت عمومی برای زن و مرد است و این کار ضروری و واجب شمرده شده است: نگاه کردن مرد به بدن زن نامحرم چه با قصد لذت و چه بدون آن حرام است و نگاه کردن به روی و دستها، اگر با قصد لذت باشد، حرام است، بلکه احتیاط واجب آن است که بدون قصد لذت هم نگاه نکنند و نیز نگاه کردن زن به بدن مرد نامحرم حرام است.»

ارزش چشمان پاک هر یک از اعضای بدن مؤمن نسبت به عبادت پروردگار متعال وظیفه خاصی بر عهده دارد که اگر بدان وظیفه عمل کرد، ارزشمند است.

حجاب در گفتار:

بسیاری از انسانها زمانیکه موضوع حجاب مطرح گردد، حجاب راتنها و تنها در پوشش بدن و موها از نامحرم منحصر می سازند، در حالیکه مهمتر از حجاب رخسار، حجاب در گفتار میباشد. حجاب در گفتار یکی از مهم ترین ابعاد حجاب در دین مقدس اسلام میباشد که در قرآن عظیم الشان و سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم، ذکری از آن بعمل آمده، در این هدایت قرآنی و سنتی حتی لحن سخن گفتن زنان را در بُعد روانشناسانانه مورد تحلیل و ارزیابی قرار داده است.

مفهوم کلی حجاب در گفتار در آیات از قرآنی، حجاب گفتاری زنان در مقابل نامحرم است:

طوریکه پروردگار با عظمت ما در (آیه 32 سوره احزاب) میفرماید:

« يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا »

حجاب

ای همسران پیامبر شما مانند هیچ یک از زنان (دیگر) نیستید اگر سر پروا دارید پس به ناز سخن مگویید تا آنکه در دلش مرض است طمع ورزد و گفتاری شایسته گویید.» (سوره احزاب ، آیه 32)

اگر توجه بفرماید اولین مخاطب آیه ی شریفه ، زنان رسول الله صلی الله علیه وسلم هستند و سپس تمام زنان مؤمن . در این ندای آسمانی اگر دقت نمایم زنان از خضوع در گفتار با نامحرم نهی گردیده و از دعوت امن تقوا گردیده است . و از زنان دعوت بعمل آمده است : تا خود و جامعه را از مصایب بی تقوایی و بی پروایی نگاه دارند . چرا که نوع سخن گفتن زن از بی حجابی و بدحجابی فیزیکی اغواکننده تر است و به همین دلیل ، خداوند متعال همسران پیغمبر را به طریق اولی از آن نهی کرده است . نکته دیگر در آیه شریفه این است که اگر مردی دارای تقوای قلب باشد ، حتی کلامی چنین آلوده به دعوت های باطل دلش را به هوس نمی اندازد ؛ چرا که آیه شریفه می فرماید : «فیطمع الذی فی قلبه مرض» (سوره احزاب ، آیه 32) یعنی اگر زنی بی تقوایی کند و حجاب در گفتار را رعایت ننماید ، تنها مردان بیمار دل هستند که در دام شیطان می افتند و مردان با تقوا در قلعه ی ایمان در امانند .

حجاب در رفتار:

هدف اساسی از حجاب در رفتار عبارت اعمال و افعالی است که به واسطه اعضا و جوارح صورت میگیرد در این نوع حجاب قرآن عظیم الشان به زنان هدایت میفرماید تا زنان در رفتار خویش در مقابل نامحرم با احتیاط قدم بردارند . در این نوع از حجاب به زنان دستور داده شده است که در وقت راه رفتن چنان حرکت های از خود تبارز ندهد که این حرکت ها ، باعث جلب توجه نامحرم شوند : قرآن عظیم الشان در این در (آیه 31 سوره نور) میفرماید: «...وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ...» (...به زنان مؤمن بگو آن گونه بر زمین پای نزنند که خلخال و زینت پنهان پاهای شان معلوم شود .) نهی مذکور در آیه متبرکه مرتبط با بحث زینت در حجاب فیزیکی است و از به جلوه درآوردن و اظهار زینت های پنهان زنانه سخن می گوید . بنا پروردگار با عظمت ما از نحوه خاصی از راه رفتن زنان ، راه رفتنی که دیگران را به زینت های پنهانی زن آگاه می کند ، نهی نموده است .

خواننده محترم!

هدف اساسی دین اسلام از اصدار همچو دستاویز زندانی ساختن زنان در خانه نیست ، زیرا تاریخ اسلام به صراحت گواه آنست که رسول الله صلی الله علیه وسلم زنان خود را با خود به سفر می برد و آنان را از بیرون شدن از خانه منع نمی فرمود . بلکه مقصود از این دستور ، آن است که زن به منظور خودنمایی از خانه بیرون نشود . آن چنان که امروز عده ای از زنان با عدم مراعات حجاب رفتاری در جوامع دیده میشوند .

از مجموع حجاباتی که در فوق از آن نام بردیم ه به روشنی استفاده می شود که مراد از حجاب اسلامی، پوشش و حریم قائل شدن در معاشرت زنان با مردان نامحرم در انحصار مختلف رفتار، مثل نحوه پوشش، نگاه، حرف زدن و راه رفتن است.

بنابراین، حجاب و پوشش زن نیز به منزله یک حاجب و مانع در مقابل افراد نامحرم است که قصد نفوذ و تصرف در حریم ناموس دیگران را دارند. همین مفهوم منع و امتناع، در ریشه لغوی عفت نیز وجود دارد.

حجاب زنان سالخورده:

قرآن عظیم الشان با زیبایی خاصی به موضوع حجاب در زنان سالخورده اشاره نموده و در قدم اول به زنان پیر و سالخورده اجازه می دهد که بدون قصد تبرج و خودنمایی، لباس های روی خود، مثل

حجاب

چادر را در مقابل نامحرم بردارند، ولی در نهایت امر با دقت و فهم عالی برایشان گوشزد میدارد :
**اگر عفت بورزند، یعنی حتی لباس هایی مثل چادر را نیز بردارند، بهتر است؛ « وَالْقَوَاعِدُ مِنَ
 النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ
 خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ »**

(و بر زنان از کار افتاده ای که امید زناشویی ندارند، گناهی نیست که پوشش خود را کنار نهند، در
 صورتی که زینت نمایی نکنند، و عفت ورزیدن برای آن ها بهتر است، و خدا شنوای داناست)
 (سوره نور آیه 60)

حجاب و عفت:

دو اصطلاح «حجاب» و «عفت» در اصل معنای منع و امتناع مشترک‌اند. تفاوتی که بین منع و
 بازداري حجاب و عفت است، تفاوت بین ظاهر و باطن است؛ یعنی منع و بازداري در حجاب مربوط
 به ظاهر است، ولی منع و بازداري در عفت، مربوط به باطن و درون است؛ چون عفت یک حالت
 درونی است، ولی با توجه به این که تأثیر ظاهر بر باطن و تأثیر باطن بر ظاهر، یکی از ویژگی‌های
 عمومی انسان است؛ بنابراین، بین حجاب و پوشش ظاهري و عفت و بازداري باطني انسان، تأثیر و
 تأثر متقابل است؛ بدین ترتیب که هرچه حجاب و پوشش ظاهري بیشتر و بهتر باشد، این نوع حجاب
 در تقویت و پرورش روحیه باطني و درونی عفت، تأثیر بیشتری دارد؛ و بالعکس هر چه عفت
 درونی و باطني بیشتر باشد، باعث حجاب و پوشش ظاهري بیشتر و بهتر در مواجهه با نامحرم
 می‌گردد.

رابطه حجاب و عفاف:

انگیزه حقیقی گرایش زن به حجاب احساس فطری یا غریزی شرم و حیا می‌باشد. شرم و حیا در زن
 نسبت به بیگانگان مانند غیرت در مرد است. به عبارت دیگر درک و شعور فطری و الهام غریزی
 زن به حفظ خود از دستبرد نااهلان، برای بالا بردن ارزش وجود خویش است
 حضرت علی کرم الله وجهه میفرماید: «افضل العبادة العفاف» (عفت از جمله بالاترین عبادت ها
 بشمار میرود).

یکی از اصول وارکان جامعه سالم طوریکه همه انبیا و پیغمبران بر آن تاکید ورزیده اند، مراعت
 کردن عفت و پاکدامنی است که با مراعات کردن آن روابط مشروع و معقول بین انسان ها
 وبخصوص بین زن وشوهر تقویت می یابد ، ورعايت عفت از بسیاری از مفاسد ، انحرافات ونکبت
 های اجتماعی و خانوادگی جلوگیری بعمل می آورد.

زن با مراعات کردن عفت همانطوریکه در دین مقدس اسلام تذکر رفته است، میتواند به عالترین
 مقام انسانی دست یابد. لذت جوی وبهره بردن از نعمت های دنیوی، تا آن جاییکه منجر به سر پیچی
 از اوامر الهی نشود و حدود وحریم شرعی استفاده از نعمت های مشروع دنیا رعایت شود ،
 نه تنها باعث محرومیت از نعمت های اخروی نمی شود ، بلکه استفاده از آن ها ، مقدمه
 رسیدن وبهره مند شدن از نعمت های آخروی میگردد.

پیغمبر اسلام محمد صلی الله علیه وسلم میفرماید: « **دنیا مزرعه آخرت است** » ومؤمن حقیقی
 کسی است که از دنیا ونعمت ها ولذیذ مشروع آن در راه آباد کردن آخرت وجلب رضا
 وخنودی پروردگار ، بهره می برد ودنیا را وسیله می داند ، نه هدف ؛ زیرا انسان برای ماندن
 ولذت جوی به دنیا نیامده واگر وقت وسرمایه خود را صرف لذت جویی دنیا کند، از هدف
 اصلی باز می ماند ودر قیامت به او گفته میشود: « ... از طیبات ولداند در زندگی دنیا
 استفاده کردید واز آن مستفید شدید پس امروز به سزای آن که در زمین به ناحق سرکشی
 می نمودی وبه سبب آن که نافرمانی می کردید ، به عذاب دردناک مبتلا می کردی .» (سوره
 احقاف ، آیه : ۲۲)

حجاب

یکی از این اعمال، لذت جوی در دنیا و بی بند و باری و شهوت پرستی است، که از جمله بلاهای خطرناکی محسوب گردیده، و بسیاری از انسانها را به طور کلی از هستی انسانی ساقط و از راه و کمال و صراط مستقیم باز داشته است.

پروردگار ما در سوره (نساء آیه ۲۷) می فرماید: «الله می خواهد شما را ببخشد (واز الودگی پاك نماید)، ولی آن هایکه پیرو شهوتند، میخواهند شما به کلی منحرف شوید.» شهوت پرستی و بی بند و باری ها زهری کشنده بوده دین و عقل انسان را فاسد می سازد. لذت جوی و بی بند و باری موجب تقویت هواهای نفسانی و تضعیف بعد انسانی و روحانی انسان است، و در واقع به هر اندازه که نفس اماره و سرکش را تقویت کنیم، در حقیقت، هستی انسانی خود را بیشتر به خطر انداخته ایم.

میان عقل و نفس، فطرت و غریزه، هواهای نفسانی و روح الهی و ملکات روحانی انسان و ... درگیری، تزاخم و کشمکش های دایمی وجود داشته و دارد، انسان باید کوشش و سعی همیشگی و دایمی بخرج دهد، که با غلبه بر هواهای نفسانی، به سمت عقل، روح الهی و فطرت خویش رو آورد. اگر به جوهر، فلسفه و حکمت حجاب بطور دقیقی نظر به اندازیم در خواهیم یافت که یکی از عوامل که جلوی بی بند و باری را میگیرد حجاب است.

عفت و پاکدامنی، با آفرینش و فطرت زن به هم آمیخته است، و در خلقت زن جای بی نهایت والای دارد، که هم خود زنان خواستار آن اند و هم دیگران، دین مقدس اسلام هم خلقت زن و صلاح و خیر جامعه را در نظر گرفته، و حجاب را لازم شمرده تا عفت بیرونی زن، با عفت درونی او هماهنگ شده و تهدب خانوادگی مستحکم گردد و زن مانند متاع ناچیزی در معرض همگان قرار نگیرد.

نقطه قابل توجه در آن است که زیبایی اختصاص به زنان ندارد و با توجه به نوع خلقت زن و مرد، هر یک برای دیگری زیبا و جذاب جلوه می نماید.

آن چه اهمیت دارد، این است که از هر زیبایی، در مسیر مشروع خود باید استفاده کرد. زن، نیز زیباست، اما آیا لازمه زیبایی و جذاب بودن گناه است؟ و آیا زیبایی آن است که انسان صرف باید جنسی به او نظر اندازد؟ ضرور آنست که از همه خوبی ها باید انسان از طریق مشروع، با حفظ همه حریم ها، در مسیر کمال خواهی استفاده کند.

خداوند پاك میفرماید: «هن لباس لکم و انتم لباس لهن» (آن ها لباس شما هستند، و شما لباس آن ها، هر دو زینت هم و سبب حفظ یکدیگرید.) (سوره بقره آیه ۱۸۷).

تشابه زن و مرد در آیه متبرکه به لباس بدین معنا است که، لباس متناسب با فصل و زمان تغییر پیدا میکند، پس هر یک از دو همسر باید اخلاق و رفتار خود را متناسب با نیاز روحی و روانی همسر و حالات در بیرون و منظر و محل عام و خانه و مکان مناسب خود تنظیم نماید.

زن و مرد مانند لباس هم باشند، هم دیگر را از خطاء و اشتباه حفظ کنند و هم هر یک زینت دیگری به حساب آیند و به یک دیگر افتخار نموده و به زندگی سعادت مند و رسالت که پروردگار در برابر مرد و زن در خانواده زندگی خویش را پیش ببرند.

زنان افغان و مفهوم حجاب:

زن افغان بمتناهی زن مسلمان واقعی، عقیف خواستار حفظ هویت و شخصیت افغانی و هویت اسلامی خویش بوده و میخواهد مطابق رسالت آسمانی، مطابق هدایت قرآنی و سنت پیامبر محمد صلی الله علیه و سلم نقش خویش را در قبال حجاب بجا آورد.

زنان افغان در مورد پوشیدن حجاب مطابق شرع اسلامی، برای خود مشکل ندارند، مشکل اساسی زنان افغان غصب حق مشروع تعلیمی، حق کار، و حق فعالیت های اجتماعی و سیاسی، شان است که به تأسف به علت بیسوادی و عدم درک مفاهیم واقعی اسلامی در این مورد برخورد احساساتی صورت گرفته است.

حجاب

زنان افغان حاضرند مطابق به هدایت شرعیت اسلامی به مکتب، اداره و کارگاه ها بروند، بشرطیکه از حقوق ایشان دفاع صورت گرفته، فهم اسلام واقعی خارج و عاری از خرافات عام و تقویت شود.

موجودیت جو فضای حاکم در افغانستان، که عامل بیسوادی، و عدم درک درست احکام قرآنی و سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم و عدم موجودیت قوانین واقعینانه و تطبیق آن، در بسیاری از موارد در مورد رعایت حقوق زنان مفاهیم غیر انصافانه مورد استفاده قرار میگیرد. در کشور ما حقوق تمام اتباع کشور، حقوق هستی و موجودیت افغانستان در خطر بود که بیشتر از همه فشرضعیف و آسیب پذیر جامعه یعنی زنان و کودکان از آن رنج و ضرر بیشتر میبینند. همچنان به تأسف باید گفت که در بیشتر موارد بخش عمده زنان افغان نیز از حقوق خود در دین اسلام آگاهی لازم ندارند و نمیدانند و از مقام و منزلت والای خویش، رسالت مرد و زن در خانواده و جامعه آگاهی لازم ندارند.

وظیفه علما دینی، مفسرین، قانوندانان، روشنفکران، سیاستمداران، فرهنگیان و در نهایت امر و وظیفه همه ملت شریف افغان است، تا شرایط کشور را درک و در بجا آوردن حقوق زن مطابق به ارشاد آسمانی نقش خویش را بجا آورند. و از افراط و تفریط در این مورد جلوگیری نمایند. تقاضا من یکبار دیگر از همه مراکز و مراجع قانون گذاری افغانی اینست تا در وضع قوانین همه مسایل و واقعیت های موجود در جامعه افغانی را با دقت خاص در نظر گرفته و چنان قوانین را در کشور وضع نمایند که حقوق حقیقی و واقعی زن افغان همانطوریکه در هدایات قرآن عظیم الشان و ارشادات پیامبر بزرگوار اسلام آمده است، اعاده و محفوظ گردد.

حجاب آزادی است. حجاب پیام آور حضور زن در مجتمع است حجاب عامل تحکیم خانواده، معیار اعتقاد و ایمان به هدایات آسمانی و شرعیت غرای محمدی است.

حجاب نشانه کمال شخصیت زن و عدم نیاز برای تظاهر است. حجاب اوج قدرت و کرامت انسانی است نه ذلت و کسر منزلت حجاب پیام آور شهامت و شرافت است نه سقوط شان و شوکت و شخصیت زن حجاب یعنی پاکی و تقوا و متانت است، حجاب ملاک زیبایی اندیشه و سلامتی فکر و درایت رأی است. حجاب عبارت از آن پوششی است که عظمت ایمان، اعتقاد و وفاداری زن را به شوهر نشان میدهد حجاب پرده است که در مقابل چشمان ناپاک دشمن ناموس قرار میگیرد و بدین ترتیب نوعی از آرامش را برای روح و روان زن بوجود می آورد.

زن به ادای حجاب نه تنها اولین قدم را در حفظ کانون گرم خانواده خود بر میدارد، بلکه با مراعات حجاب حیثیت و شرافت خود و خانواده خویش را محفوظ میدارد.

حجاب تضمین کننده عفت و پاکدامنی زن است و نشانه ای از ایمان داری، تقوا و همچنین نشانه پیروی نکردن از هوای نفس می باشد.

حجاب در زندگی پیوند قلبی و ایمان به خدا متعال (ج) و پیامبران و خاتم الانبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم را استوار می سازد و انسان را از رفتن به سوی محرّمات باز می دارد.

پروردگارا! ما را در امر حجاب، عفت و عزت اسلامی و انتخاب و عمل به راه درست که نشانه از شخصیت اسلامی ماست، یاری رسان. ربنا علیک توکلنا و الیک المصیر.

امین یا رب العالمین

پایان

حجاب

فهرست موضوعات :

- حجاب
- تعریف حجاب
- تاریخچه حجاب
- حجاب در دین یهودیت
- حجاب در دین مسیحیت
- حجاب در دین مقدس اسلام
- قرآن و حکم حجاب
- علت منع مردان و زنان از نگاه ناروا چیست؟
- ممانعت از نگاه خیره کننده یعنی چه ؟
- زینت یعنی چه ؟
- عورت
- عورت مرد
- عورت زن در برابر مرد بیگانه
- محارم حجابی در قرآن
- نظر فقها و مفسرین در مورد عورت
- روی عورت نیست
- آیا حجاب مخالف آزادی
- لباس زن
- خصوصیات حجاب شرعی
- هدف و فلسفه حجاب
- انواع مهمه حجاب
- حجاب چشم
- حجاب در گفتار
- حجاب در رفتار
- حجاب زنان سالخورده
- حجاب و عفت
- رابطه حجاب و عفاف
- زنان افغان و مفهوم حجاب

منابع و مأخذهای عمده:

فتاوی معاصر نوشته دکتر یوسف القرضاوی، دار القلم کویت چاپ ۶ و ۱۹۶۶ م ج ۱ ، صفحه ۴۳۰ نیل الاوطار جلد ۲ ۶۸ به نقل از فتاوی معاصر محمد الغزالی، السنة النبوة ، بین أهل الفقه وأهل الحديث دار الشروق ۱۹۸۹ صفحه ۳۷ روح الدین الاسلامی نوشته : عقیف عبد الفتاح طباره ترجمه ابو بکر حسن زاده .

مشخصات رساله : حجاب :

تتبع و نگارش:

الحاج امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »

مدیرمرکز مطالعات ستراتیژیکی افغان ومسؤل مرکز فرهنگی دحق لاره - جرمنی

آدرس ارتباطی – ایمیل: saidafghani@hotmail.com

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**